

L a t w e e f c h u N w i s e s .

Nr. 16. Zettortdeenâ 17. April 1852.

No Zelgawas.

12tâ April pehz pufsdeenâs pahri werstes no muhsu Esera-eelas wahrteem fahle degt Lapsufaknalnas Stuhmannu mahjas un leels wehjsch noneffe to ugguni arri us ohtrahm Stuhmannu mahjahm, kas itt labbu leelu gabbalu no tahm stahw. Zebfchu abbas mahjas pee paschas Leeluppes krassteem bij taifitas un gan arri ugguns-sprizzes no pilfehta afstrehje un lauschu pulks ne truhle, tad tomehr ne warreja glahbt! Pirmâs mahjâs itt wiffas ehlas nodegge un ohtrâs namâ, laidars un stalki. No leetahm ne zil ne isglahbuschi un effoht fadegguschi kahdas 30 awis, 7 gohwis, wiffas zuhlas un mahju putni! Schee turrigee saimneeki schi pawassarâ jaw bij redsejuschi leelas breesmas ar pluddeem. Uhdens un leddus tam ohtram Stuhmannim jaunu riju un pirti no pudamentes bij nozehlis un zittâ weetâ nolizzis. Eâ tad nu abbas mahjas gluschi irr nopohstitas. Eai tas Kungs! Kungs! un kristigas firdis par scheem nabba-geem apbehdinateem apschelohjâs! S—z.

Studdinafchana.

Muhsu Kursemmes dahrsu-kohpschanas-beedriba, kas ar mihligu firdi us to darbojâs, ka ir muhsu mihlee Latweefchi fawus dahrsus fahktu labbaki kohpt, un wiffuwairaf labbus abbotu-dahrsus pee fawahm mahjahm eetaifih, tē wiffseem lauzineekeem leel sinnamu darriht, ka schi beedriba no Wahzsemmes effoht gahdajuse jaunus stahdejamus augtu-kohkus, ka abbeles-, bumbehr-, pluhmu- un lesberu-(kirfchu-) kohkus no itt labbahm un wiffadahm sortehm, lo schē Zelgawâ pee Mulerta kunga Leelâ eelâ warrehs dabbuht pirkt par dauds lehtaku malfu, ne kâ no kahda

dahrsneeka. Eâ kâ schee augtu-kohki ar fug-geem buhs atnahkuschi, mehâ Nwises par to sinnu dohfm. Ir taggad jaw warr peeteiftees, zil kohku ikkats labpraht gribboht pirkt. S—z.

„Tam wehl waijaga baltu swirbuli redseht,“

irr wez fallams wahrds. Stahstifchu, kâ tas lauschu wallodâ tizzis.

Bija saimineeks, tam gaddijâs palamma „Wehsihts,“ tapehz ka ar dsihwofchanu un mahju-bahfchanu tam ne gahje us preekschu, bet atpakkat ween, — lauki ne dewe auglus, lohpi isspahge un gads-gaddâ bij zellami, un pats jau staigaja pufsnahtenâ swihtinâ zaurteem peedurkneem. Teesneschi weenâ gabbalâ staigaja mantu rakstidami us istakfeschanu wiffadu parradu deht. Gan kungs arweenu wehl glahbe, gan kaimini palihdseja, bet jau fahze apnift zauru kubbulu stihpeht, un labbu padohmu wehja runnaht. Bet weens kaiminsch tur bija, deewabihjigs zilweks ar gudru galwinu un tizzigu firdi, tam Wehsifcha pohsts arweenu firdi ruhpe. Pehz Pestitaja preekschihmes zilweku ne gribbeja pamest. Das kahdu reisi ar winnu fatizzis, usnemin wallodu no schah-dahm tahdahm leetahm, arri no swirbutem, kahdi ehdiigi putni effoschi, un zil stipri waisflohjâs, — un Wehsihts fawâ firdi peeminneja nopuhsdamees, zil tam jau stahdes darrijuschî dahrsâ un laukâ, — ir fahze dohmaht, ka swirbutu waina, ka til mas maifes kuhlis. Tad draugs fazijja: „Kaimin, woi jau baltu swirbuli redsejis?“ — „Ne tiffku gan redsejis,“ Wehsihts atbild, „kas mannus dahrsus ehdt, tee wiffi pelleki.“ — „Tizzu gan,“ fallad draugs, „jo ar baltu swirbuli ihpascha leeta. Il gaddâ

tif weens weenigs balts swirbul's raddahs, bet tee zitti winnu eenihd, un novej balta mundi-rina deht, tapeh3 tam sawa barriba jamekle rihta agri agri, ar paschu fauli, un peh3 atkal jaslehpjabs ligsdina." — "Woi teefa," atbild Wehsihts, "to gribbu redseht! un ja Deews dohd laimi, kerschu un tureschu sprahstinâ;" un turklaht firdi dohmaja, tas ware buht laimes-putninsch, kas jaunu swehtibu mahjâs eenesih's. Nahkamâ rihta kluffihtinam tohti agri zekahs, staiga pa pagalmu un lauku, un luhko us swirbuteem juntâ un gaisâ, — bet baltu ne redseja. Un weens pats staigajoh't dohma sawâ prah'tâ, kam tad scham weenam buhs nomohdâ buht, un puischeem un meitahm jauku rihtu pahrgulleht? Un turklaht dsird, ka lohpi klahwds btaun peh3 barribas, — un raug, — weens no winna puischeem fleppeni gribb isnest no wahrteem ahra rudsu-maisi, jo tam bija brandwihna parrads frohgâ maksajams, un tee rudsi ko nesse, arri ne bija pascha fehti, bet no fainneeka klehts. Rudsu kulli sagtam atnehmis Wehsihts ee-eet gohwju-kuhti, atrohn kalponi, kas preekschlaikâ jau gohwi isflauziju'si mah'tei zaur lohgu peenu spanniti isfneeds ahra. Te gan nomannija, tapeh3 lohpi tam tif mas labbuma atnesse. "Tâ juhs ar mannim darreet!" uskleeds un ee-cet istabâ, istrenz fainneezi un zittu faimi no gultahm ahra un dsenn pee darba. No ta laika arweenu agri peezehlees ar wissu faimi, pats sahze ruhpiגי pee darba un lohpu-kohep-schanas preehtatees, un wissur sawas azzis turreht atwehtas, dohmadas: ja laime, tif patt baltu swirbuli redseschu. Bet ne ilgi, tad nomannija, ka zaur pascha ruhpiגי darboschahs wissa dsihwe us preekschu sahze eet, un ne wairs atpakkal, sapratte arridsan, ko draugs ar sawu neeka-stahstinu bij nodohmajis, — ne stattijabs wairs gaisâ peh3 balta swirbula, bet pazehle if deenas azzis us debbesim Deewu peeluhgdams, strahdaja tikfusch'i no rihta agruma lihds wehlam wakaram, usluhkoja faimi, un — Deews swehtija. Peh3 pufs-gadda draugs winnu fatizzis, labbu deenu de-

wis pasmeedamees prafta: „nu faimin, battu swirbuli effi redsejis?" — Bet Wehsihts affaras flauzidams tam rohku sneeds un sakka: „Lai Deews tew apfwehti par to labbu, ko man effi darrijis!"

Saimneeki! mahzaites „Deewu luhgt un strahdaht!" — mahzaites agri peezeltees un paschi lihds rohku peelikt pee darba, un sawu faimi zeeti fargah't un usluhkoht. Un kad mahja-buhfchana nihkt, ne mellejeet wainu pee swirbuteem, nei arri pee zitteem zilwekeem, ka buhtu tee eetaifijuschi, nei arri pee Deewa, ka tas buhtu nosmahdejis. Mellejeet wainas pee sawas paschas lepnibas, kuhtribas un negohdibas, mellejeet wainu wissuwairaf pee ta, ka Deewa wahrdi trubkt mahjâs un Jesus prah'ts newaid juhsu firdis! — Nu tad juhs, kam flikti eet ar lohpeem un sirgeem un wissu mahju buhfschanu, peeminneet stahstu no „balta swirbula." — y —

• Zif Kursemme Latweeschu dsihwo.

Sinnadami, ka tahs gadda-sinnas pah'r dsimmuscheem un mirruscheem, ko daschi zeenigi mahzitaji no sawahm draudsehm Awises pasluddina, no laudim labprah't teel lassitas, meh's schê laidifim sianu pah'r wissas Kursemmes ar r a j u - s k a i t l u ; b r i h w j i l w e k u s turpret pamettifim nepeeminnetus.

Dwehsefu - rultu - gramatâs
tiffe tanni 1850tâ gaddâ usnemti:

	Krosna-landis.		Wuischneku-landis.		Kohpâ.	Sawant if us lauru wasabuhje ii.)
	wih-rischfi.	fee-wischfi.	wih-rischfi.	fee-wischfi.		
Sch'pils						
wirf-pilke						
teef. apr.	13858	15531	26597	28905	84891	849
Zelganw.	26951	30050	26821	29653	113475	1335
Zuktan.	7377	8070	35464	39679	90500	1018
Kuldigas	13113	15114	23624	26510	78361	676
Wispettes	12477	13945	26755	30125	83302	1003
Pawissan	73776	82710	139261	154872	450619	

*) Iir juhds, kas juhdsi garra un juhdsi platta.

Kad nu Stas reuisiones dwehseles rullus ar
 9tas jeb pehdigas reuisiones rulleem salihdosi-
 najam, tad redsam, ka eeksch 17 gaddeem Kur-
 semme 33 tuhltoschi diwi simts un feschzi zil-
 weki irr peenahltuschi klast. Za waina, kapehzi
 Sehlpils un Kuldigas wirt-pilsteesu-aprinklōs
 masal eedsihwotaju, ne kà tannis zittōs, pee-
 rehlinama wiswairak leeleem purweem, esa-
 reem un mescheem, kas tur baggatigi atroh-
 dabs un dauds kwadrat-juhdsu leeli, tur ne-
 weens zilweks ne warr mahjoht.

G. D. E—h.

Peo schihm sinnahm no sawas puffes wehl
 peeleeke ta:

Pa wissu Kursemmi irraid 867 muishas ar
 22 tuhltoschahm semneeku mahjahm. Starp
 tahm irraid 175 Krohna muishas, 44 Krohna
 meschakungu muishas un 17 pilokungu un zittu
 tahdu muishu, tas irr pawissam 236 Krohna
 muishas, ar 156 tuhltoschahm Krohna
 lauschu dwehselem; wehl 524 muishneeku
 muishas, 92 Lutteru mahzitaju muishas un
 12 Kattolu mahzitaju muishas, tas irr pa-
 wissam 631 muishneeku un mahzitaju
 muishas ar 294 tuhltoschahm dwehselem.
 Pawissam irr 450 tuhltoschas dwehseles, un
 starp schahm irr 24 un puss tuhltoschu see-
 wischku dwehsetu wairak ne kà wihrischku
 dwehsetu. Zaur zaurim us illatrahm semneeku
 mahjahm warr rehlinah 20¼ dwehseles.

G—h.

× **Padohms kà lohpeem uttis warr
 isdeldeht.**

Demm linnusehllu elji, bischliht ussildi un
 tad ar masu assu birsti jeb suffekli elje apmehr-
 zedams tahs weetas, tur uttis irr, labbi
 eebersi; kad to pusedeena buhfi darrisis, tad
 jau rihtà rassees tahs uttis sudduschas, un ir
 tahs atlikkuschas gnihdas wairs ne eeperrefees.
 Pee labbi kohpteem un tihri turreteem lohpeem
 uttis ne rassees, jo staidriba ta zilwekeem kà
 lohpeem usturr wesselibu un irr patihlama.

—t—

Sweschas semmes sinnas.

No Jerusalem. Wahsemmes Awises
 raksta tai 27ta Janwar, ka preeksch diwi ned-
 delahm Jerusalemē no Pruhshu augstas wal-
 dishanas tappis tai tur buhdamai Lutturu-
 draudsei pirmais jauns mahzitajs, Wale-
 tineris wahrda, eezelts — un — zaur Calen-
 deru biskapu tai Lutturu basniza us Zianas
 Kalnu ar leelu gohdu un preeku rewests. Saw
 fenn un dauds reis tur gribbejuschi ihpachu
 kristigu draudsi eezelt, bet arween no Turkeem,
 kas taggad Jerusalemē dsihwo un walda, apmeh-
 diti un apsmecti, to ne spehjuschi isdarriht. Tai
 nu Deews taggad palihds Jesus Kristus draudsi
 tur no jauna dibbinah un wairumā west, ka
 atkal no jauna Jesus mahzibas, ko
 winsch pats preeksch 1820 gaddeem tur stud-
 dinajis, atskannetu.

No Calantes. Tai 3schā Merz wakkara
 ugguns Londones pilstatā issprukke, kas wehl
 ne til lehti ne tappe apglahhta. Rahda leela
 nammā — astonu tabshu augstā, tur aug-
 schas tabshōs papihra magasihnes stahweju-
 schas un appalschā maschihnu-pabrikis bijis —
 effoht ugguns zehlees. Gan ar sprizzehm pee-
 steiguschees ahtri klast to ugguni dsehst, tad
 tak til ahtri ne isdewees to isdarriht, un arri
 zitti nammi tikkuschi aisonemti.

Konstantinopelēs pilstatā, Turku semme,
 gabje kahds Wahzu kungs par nakti no weefi-
 bahm us mahjahm un sateekahs zekā trihs lau-
 pitajus, kas wissi ar eerohtscheem apghadaju-
 schees wehja-lukturus rohlās nesdami tuhliht
 pehz schi lunga kabbatas-pullstena apjauta-
 jahs; bet kad nu tam ne kahds ne bija lihds,
 tad tee sauze, lai tas sawu naudu dohdohht.
 Winsch sawu malku iswilzis teem to arri sneedse.
 Bet kad nu winnam malkā til 5 pijasteri (tikko
 2½ rub. f. pehz muhsu naudas) atraddahs,
 tad sagli tohs tam atkal atpakkat atdewe un —
 wehl klast, — ko kungs gan ne gribbeja nemt —
 tam duhschigus plikkus eekrahwe, fazzidami,

ka tee ta strahpe effoht par to, ka taš til maš
n audas libds nehmis. Mohdigi laupitaji!

* * *
No Salkhu kehina walstš raksta,
ka Sweedru semmē un arri zittās weetas Wahz-
semmē jaw badš rahdotees, tā arri raksta no
Kemnizzeš pilfata, ka tur leelš truh-
lumš jaw effoht, un tais pabriklōš jaw libds
1300 wehwereem darba truhlstoht. — Weenš
puhrs kartuppetu maksajoht tur 3 dahlderus un
weena mahrzina maifes wairak kà 6 kap. f.
pehz muhsu naudas. C. F. S.

Arri fawada skahde.

Rahdam lungam bij kutscheris, kas gan
drihs ik deenas peedsehras. Senn jau kungs
winnu tahš dseršchanas deht buhtu atlaidis,
bet tas ween winnu wehl peespeede to patur-
reht, ka taš zittadi bij tohti ustizzams, goh-
digs un mohdigi stillohtš zilweš. Rahdu
deen kungs to atkal fateel paschōš wahrtoš
tahdu, ka tikko wehl spehji us kahjahm turre-
tees un tee jaunee swahrki, ko ne senn kungs
tam dewis, preekščā pilni plekku.

"Nu ar tewi wairš ne warr isturreht, Janni,"
tā kungs to usrunna padusmigi. "Gan drihs
ik deenas tu effi peedsehris, falki jel, kahdu
gallu tu tahds nemsi? Man tal waijadsehs
tewi atlaist! Redsi, ka tee jaunee swahrki
irre pilni plekku!"

"Zeenigs kungs," tā Jannis atbild, "wehl
tik gluschi sliks ne esnu wis un tee plekli ne
mas naw no dserščanas."

"No kam tad tee irr?" tā kungs praša jo
dusmigs par tahdu prettirunnaschanu.

"Al zeenigs kungs," tā Jannis atkal atbild
pa pušši raudadamš, "tee plekli nahk no tahm
schnapša lahstehm, kas pahri pahrlisht!"

— 8 — n.

Swirbuti, tee pellet-swahrtschi, fameerina
laulneekuš.

Kahds kallejš pahrnahk wakkarā mabjās,
Un seewa — man dohmaht — wehl bija kahjās.
Schis wibrinšch no frohga kà nahjis jaw,
Nu dubschigs un brammišs, jo weenš taš naw;
Sahl seewu nu brammaht un gahniht arr',
Kà wihriini tahdi jaw daschdeen darr',
Un seewa ta ne zeete, ne zeete kluffu,
Kamehr taš likkash sahnis us duffu.

Dht' deen schis zehlees nemni bissi no wadscheem,
Redsedams swirbutus bahrsā pee dadscheem,
Gribbedams noschaut, lai skahde ne eef,
Bet lai tee tuhdaht sahl probjam sreet.

Ta nu par nelaini seewa te nahk,
Zuhliht ta stalli nu raudaht cesahl,
Kriht schim ap laklu brechdama teiz:

"Beids jelle dusmas, al wihrin, jel beids!
"Ne wedd man nelaimē, ne cij jel schautees,
"Ne gribbu raht tewi, nedš arri kautees.
"Peedohd jel, wihrin, al peedohd scho grehku,
"Gribbu tew klausih ar wissu spehku."
"Ko darra wihrinšch? — Schis sahl nu furectees,
Derreja meeru, ne gribb wairs reetees.

"Dihwi arr' palikke swirbutu pulki,
Jo schoe bij ihwerē laulneefceem tulkli. C. F. S.

Teesas fluddinaschana.

Bissi tee, kam kahdas prassischanas pee tā Pommu-
schas saimneeka Wahrtin Derauzki no Nijeneeku mah-
jahm, par kurra mantu parradu deht konkursē spreestā,
tohp zur scho usāizinati, diwu mehneschu starpā,
prohti libds 7to Zuhni f. g, sawas prassischanas schein
usdoht un kà pehz likkumeem wehlehts peerabdiht, jo
wehlah neweenu wairs ne klausihš. Pommušchas pa-
gastā teesā, tai 1mā April 1852. 3

(Nr. 35.) ††† Zehn Tschilste, teesas wezz.
F. Brausefeld, teesas sribweris.

Zittas fluddinaschanaš.

Leelas Wirzawas lohpumischā, Faunā muischā, warr
labbi dihgdamas lehzes preekšch sehklas dabhuht piert.

Va Furgeem f. g. kapš Leelas Platonēs pagastā
wairak mahju-weetas us renti isdohtas; kas tahdas
weetas gribb usnemt, warr katrā briedl pehz tam sa-
derreht ar Leelas Platonēs fungu Platonēs muischā.

W r i h w d r i k k e h t.

No jubrmallas-gubernias augstas waldischanas puffed: Collegienrath v. Braunschweig, Zensor.